

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Karly Cháberové a soudců Štěpána Výborného a Vladimíra Gabriela Navrátila ve věci

žalobce

J. T.

bytem X

zastoupený JUDr. Martinem Váňou

korespondenční adresa V Jámě 5, Praha 1

proti

žalovanému

Magistrát hlavního města Prahy

sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 9. 2020, č. j. MHMP 1316009/2020,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Odůvodnění:

Rekapitulace předchozího řízení a obsah správního spisu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Úřadu městské části Praha 5 (dále jen „správní orgán“) ze dne 16. 6. 2020, č. j. OŽOA/3/59/2018 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), jímž byl podle § 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), zrušen údaj o místě trvalého pobytu žalobce na adrese X.
2. Z předloženého správního spisu soud zjistil následující pro své rozhodnutí podstatné skutečnosti.
3. Bývalá manželka žalobce (dále jen „navrhovatelka“), podala dne 29. 3. 2018 návrh na zrušení údaje o místě trvalého pobytu žalobce. Správní orgán vydal dne 16. 5. 2018 rozhodnutí, č. j. OŽOA/3/59/2018, kterým návrhu vyhověl a údaj o místě trvalého pobytu žalobce zrušil. Toto rozhodnutí zrušil žalovaný k odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 30. 8. 2018, sp. zn. S-MHMP 1190589/2018, protože správní orgán žalobci řádně nedoručoval. Správní orgán vydal nové rozhodnutí dne 12. 6. 2019, jímž údaj o místě trvalého pobytu žalobce zrušil. Také toto rozhodnutí žalovaný zrušil k odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 9. 9. 2019, sp. zn. S-MHMP 1538259/2019, pro nevyslechnutí svědků navržených žalobcem. Následovalo prvostupňové rozhodnutí ze dne 16. 6. 2020, č. j. OŽOA /3/59/2018.
4. Správní orgán zjistil z výpisu z katastru nemovitostí (LV 12943), že navrhovatelka je vlastníkem bytové jednotky č. X v budově č. p. X, X, v k. ú. X (dále jen „byt“). Manželství žalobce a navrhovatelky bylo rozvedeno rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5, č. j. 31 C 490/2009-14, který nabyl právní moci dne 23. 11. 2009. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 7. 10. 2010 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2012, č. j. 11 Co 155/2012-78 (právní moc dne 23. 7. 2012, dále jen „civilní rozsudek“), bylo rozhodnuto o zrušení práva společného nájmu bytu č. X v domě č. p. X v X. X a garáže č. X a členství žalobce a bývalé manželky ve Stavebním bytovém družstvu Praha s tím, že členkou bytového družstva a jedinou nájemnicí bytu a garáže byla určena navrhovatelka. Žalobci soud uložil povinnost předmětný byt a garáž vyklidit a vyklizené je předat navrhovatelce do jednoho měsíce od zajištění náhradního bytu. V roce 2013 bylo družstvo zrušeno a navrhovatelka získala byt do svého vlastnictví.
5. Správní orgán v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že právní mocí civilního rozsudku pozbyl žalobce užívací právo k bytu ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel, zůstalo mu však právo na bydlení k předmětnému bytu, které však nevyužíval. Existence práva na bydlení v bytě byla dána do okamžiku poskytnutí náhradního ubytování navrhovatelkou, nebo vlastního zajištění ubytování.
6. Správní orgán měl na základě podkladů (kopie mandátní smlouvy s realitní kanceláří ze dne 6. 5. 2013, kopie dopisu realitní kanceláře ze dne 17. 12. 2013, kopie inzerátů volných bytů určených k pronájmu, kopie dopisu realitní kanceláře adresované žalobci ve věci

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

zajištění bytové náhrady ze dne 24. 5. 2013 a ze dne 11. 6. 2013) za to, že navrhovatelka nabídla žalobci několik náhradních bytů, a to nejprve sama a posléze prostřednictvím realitní kanceláře a své předchozí právní zástupkyně. Z tohoto důvodu zaniklo žalobci právo na bydlení. Zánik práva na bydlení potvrzuje i skutečnost, že žalobce si náhradní bydlení zajistil sám. Žalobce dobrovolně byt opustil nejpozději v únoru 2017, kdy navrhovatelka vypověděla smlouvu na dodávku elektřiny a plynu do bytu, a žalobce si obnovení dodávky energií sám nezajistil.

7. Dle správního orgánu potvrdili neužívání bytu žalobcem vyslechnutí svědci. D. T. uvedla, že žalobce byt neužíval kvůli výměně zámku, nevzpomněla si však, kdy k ní došlo. Ing. D. N. uvedl, že žalobce bydlí ve vedlejší domě, vídá ho před domem nebo garáží, poslední rok nebo dva tam chodí méně. Svědek nemohl s jistotou uvést, zda žalobce v bytě bydlí, a kromě toho připustil, že čestné prohlášení ze dne 24. 8. 2019 podepsal pouze proto, že ho o to žalobce požádal. R. L. uvedl, že žalobce byt neužívá od července roku 2018 z důvodu výměny zámků. Energie byly vypnuty v roce 2017, i poté v bytě byl.
8. Navrhovatelka rovněž navrhla výslech svědků. J. K. uvedla, že bydlí na adrese X a žalobce je její soused zprava, bydlí u své ošetřovatelky. Žalobce zná zhruba tři roky, potkávala ho již dříve, ale nevěděla, o koho se jedná. M. K. uvedl, že bydlí na adrese X a žalobce potkává v domě za doprovodu několik let.
9. Navrhovatelka při jednání dne 18. 12. 2019 potvrdila neužívání bytu žalobcem, odpojení elektřiny a plynu kvůli neužívání bytu a také kvůli tomu, že se žalobce v době užívání bytu nepodílel na výdajích spojených s užíváním. Dne 27. 5. 2020 proběhlo jednání s žalobcem, při němž žalobce uvedl, že v bytě užíval jednu místnost, kde přespával. Navrhovatelka mu nikdy nenabídla náhradní byt. V současné době byt neužívá z důvodu výměny zámků. Žalobce vysvětlil, že nebydlí u ošetřovatelky, ale u různých známých.
10. Žalobce navrhl provedení další svědecké výpovědi, navrhovaného svědka však správní orgán již nepředvolal, protože dospěl k přesvědčení, že skutkový stav byl řádně prokázán dle § 3 správního řádu a provádění dalšího výslechu by nedůvodně prodloužilo správní řízení.
11. Správní orgán uzavřel, že žalobce byt ve skutečnosti neužíval. Správní orgán považoval podmínky § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel za splněné, proto vydal prvostupňové rozhodnutí, kterým zrušil údaj o místu trvalého pobytu žalobce.
12. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, o kterém rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Žalovaný se ztotožnil se závěrem správního orgánu ohledně vlastnictví bytu navrhovatelkou a prokázání neužívání bytu žalobcem. Žalovaný však nesouhlasil s posouzením otázky zániku práva žalobce na bydlení. Dle žalovaného žalobci právní mocí civilního rozsudku zaniklo užívací právo a zůstalo mu právo na bydlení končící měsíc po zajištění náhradního bydlení navrhovatelkou. K zajištění náhradního bytu nepostačuje zaslání nabídek k pronájmu. Jinak by navrhovatelka mohla žalobce vyzvat k vyklizení bytu s tím, že v případě prodlení požádá soud o exekuci do zajištěného bytu. Žalobce si sám byt nezajistil, neboť vypověděl, že bydlí po různých známých. Žalovaný proto zkoumal, zda žalobce právo na bydlení doopravdy využíval a zda byt opustil dobrovolně či nikoli (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. 26 Cdo 1397/2005).

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

13. Dle žalovaného vyplývá z údajů o spotřebě elektrické energie, plynu a vody za období květen 2013 až únor 2017, že byt byl občasně užíván. Počátkem února 2017 byly odpojeny elektrická energie a plyn, spotřeba vody od února 2017 do března 2018 vypovídala o úplném neužívání bytu. Navrhovatelka podala na konci března 2018 žádost o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce a počátkem června 2018 vyměnila zámek ve vstupních dveřích do bytu. Žalovaný uvedl, že žalobce v bytě sporadicky bydlel do února 2017, po tomto datu již v bytě nebydlel, pouze do něj občas docházel. Práva na bydlení se žalobce začal domáhat v červnu 2018, jakmile se dozvěděl o zrušení trvalého pobytu a výměně zámku. Navrhovatelka sice zabránila žalobci v užívání bytu odpojením elektrické energie a plynu, ale žalobce se proti tomu nebránil občanskoprávní cestou. Žalovaný proto uzavřel, že se žalobce práva na bydlení dobrovolně vzdal.
14. Žalovaný rovněž neshledal jako potřebný výslech svědka, který měl osvědčit, že žalobce nebydlí v bytě ošetřovatelky, neboť předmět řízení nespočíval v prokázání stávajícího pobytu žalobce, ale ve zjištění, zda žalobce přestal byt užívat k bydlení. Žalovaný neprovedl ani důkaz ohledáním v bytě, protože zanechání věci v bytě, byť by šlo o věc osobní povahy, nevypovídá o bydlení v bytě.

Argumentace účastníků

15. Žalobce v žalobě setrval na názoru, že mu svědčí právo bydlení v bytě, protože jej neopustil dobrovolně. Žalovaný proto nemohl zrušit údaj o místu trvalého pobytu žalobce.
16. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobce podal na Ministerstvo vnitra dne 29. 9. 2020 podnět k přezkumu napadeného rozhodnutí. Ministerstvo neshledalo žádnou nezákonnost v postupu žalovaného (přípis ze dne 9. 11. 2020, č. j. MV-156497-7/SC-2020). Ve zbytku žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

Posouzení žaloby

17. Žalobce po nařízení jednání zaslal soudu žádost o odročení jednání z důvodu jeho zdravotního stavu. Před zahájením jednání přítomný zástupce žalobce soudu vysvětlil, že žalobce by chtěl osobně uvést důvody, proč byt po roce 2018 neužívá a proč podal návrh na zřízení věcného břemene užívání bytu. Vzhledem k této informaci dospěl soud k závěru, že osobní přítomnost žalobce není nutná, že uvedené okolnosti nejsou právně významné pro přezkoumání napadeného rozhodnutí. Proto jednání proběhlo bez přítomnosti žalobce.
18. Při jednání zástupci účastníků řízení setrvali na svých stanoviscích. Zástupce žalobce poukázal na zdravotní stav žalobce s tím, že by se obec (X) měla postarat o řešení bytové potřeby žalobce. Navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Zástupkyně žalovaného s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí a vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí jako nedůvodné. Uvedl, že jednání žalobce má kořeny ve sporu s bývalou manželkou ohledně vypořádání vlastnictví k předmětnému bytu.
19. Městský soud v Praze na základě žaloby v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 soudního řádu správního), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 soudního řádu správního).

20. Žalobce namítal, že nepřišel o právo bydlení, že byt dobrovolně neopustil. Uvedl, že v bytě hodlá nadále bydlet, že v něm má uloženy osobní věci, na adresu mu chodí pošta.
21. Městský soud předesílá, že žalobce v žalobě pouze obecně tvrdil, že jeho právo bydlení trvá, aniž by jakkoli zpochybnil opačný názor žalovaného. Je pravda, že žalobce v žalobě odkázal na znění odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, ale žalovaný se s odvolacími námitkami v napadeném rozhodnutí vypořádal a žalobce neupravil svou žalobní argumentaci tak, aby zpochybňovala závěry žalovaného. Žalobce odkázal na odvolání bez ohledu na odůvodnění napadeného rozhodnutí, proč soud nepovažoval tento odkaz za řádný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního (přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2008, č. j. 2 As 43/2005-79). Soud se proto s obecně formulovanou žalobní námitkou nepřerušného užívání bytu vypořádal rovněž obecně (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, body 31 a 32).
22. Podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu, zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část.
23. Výše citované ustanovení zákona o evidenci obyvatel umožňuje zrušení údaje o místě trvalého pobytu za současného splnění dvou podmínek: 1) občan pozbyl užívací právo k objektu, kde má nahlášené místo trvalého pobytu a 2) občan tento objekt neužívá.
24. Pokud se jedná o splnění první podmínky, to je pozbytí užívacího práva, žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že i po zrušení společného nájmu a členství v bytovém družstvu žalobci svědčilo do zajištění náhradního bytu právo bydlení a že bývalá manželka nezajistila žalobci civilním rozsudkem očekávané náhradní bydlení. Dle žalovaného však žalobcovo právo bydlení (užívání) zaniklo tím, že byt opustil.
25. Žalovaný z údajů o spotřebě elektrické energie, plynu a vody za období květen 2013 až únor 2017, výpovědi žalobce a navrhovatelky a svědeckých výpovědí dovodil, že žalobce od roku 2013 až do února 2017 byt užíval pouze občas, čemuž nasvědčovala spotřeba energií a vody. Poté, kdy navrhovatelka počátkem února 2017 ukončila smlouvu na dodávku elektrické energie a plynu, spotřeba vody od února 2017 do března 2018 svědčí o úplném neužívání bytu. Navrhovatelka počátkem června 2018 vyměnila zámek ve vstupních dveřích do bytu. Žalobce v žalobě nerozporuje tato skutková zjištění. Městský soud má proto závěr žalovaného, že žalobce od února 2017 byt neužíval k bydlení, za dostatečně podložený provedeným dokazováním.
26. Vzhledem k tomu, že žalobce v průběhu správního řízení ani v podané žalobě netvrdil žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že se pokusil zajistit obnovení dodávek elektrické energie a plynu, aby v bytě mohl dále bydlet, a svědci J. K. a M. K. vypověděli, že jej potkávali na jiné adrese (X), lze mít za to, že žalobce si obstaral jiné bydlení, což mělo za následek zánik práva užívání, byť mu nebylo bývalou manželkou zajištěno náhradní bydlení. Dobrovolnost vystěhování soud dovozuje z toho, že žalobce nečinil žádné kroky k tomu, aby v bytě byly zapojeny energie, případně aby mu byl v roce 2018 znovu zpřístupněn. Žaloba na zřízení věcného břemene se soudu jeví jako nedostatečná, neboť

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

neřeší zpřístupnění bytu. Za této situace má soud za to, že první podmínka stanovená v § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel byla splněna, k zániku práva žalobce byt užívat došlo.

27. Za případný považuje soud odkaz správního orgánu v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2006, sp. zn. 26 Cdo 1397/2005, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že *jestliže se ten, jemuž bylo rozhodnutím soudu uloženo byt vyklidit, dobrovolně z bytu vystěhoval, splnil tím svou povinnost a došlo k zániku závazku splněním (§ 559 obč. zák.). Nemůže tu už dojít k obnovení tohoto zaniklého závazku, ani k navrácení lhůty k jeho splnění (§ 712 odst. 6 obč. zák.) a tím méně k opětovnému oprávnění byt užívat do doby, než bude přidělen náhradní byt nebo poskytnuto náhradní ubytování. Uvedené lze vztáhnout i na případ, kdy závazek byt vyklidit vyplývá ze soudního smíru.*
28. Pokud se jedná o druhou podmínku, že žalobce byt neužívá, žalobce v této souvislosti opakovaně poukazuje na okolnosti, které mu znemožnily byt užívat. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 12. 2017, č. j. 1 As 359/2017-40, bod 26, uvedl: „[P]okud občan objekt neužívá, není pro účely rozhodování o zrušení údaje o místu trvalého pobytu v daném objektu rozhodné, z jakého důvodu k neužívání dochází. Podmínka faktického neužívání je tak splněna i tehdy, pokud je neužívání důsledkem jednání vlastníka objektu a občan se nedomáhá žádné efektivní ochrany proti postupu vlastníka.“ Jak bylo již shora uvedeno, žalobce sice podal k Obvodnímu soudu pro Prahu 5 návrh na zřízení věcného břemene práva bydlení (sp. zn. 42 C 228/2020), ale tato skutečnost nepředstavuje účinnou ochranu práva byt užívat. Civilní soud je orgánem veřejné moci a svou pravomoc může vykonávat jen v případech, v mezích a způsobem, který zákon stanoví (čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, § 1260 odst. 1 věta druhá ObčZ). ObčZ v § 1297 uvádí služebnost bytu, ale neumožňuje soudu zřízení tohoto věcného břemene rozhodnutím, jako je tomu např. při zrušení a vypořádání spoluvlastnictví rozdělením věci (§ 1145 ObčZ), nebo v případě nezbytné cesty (§ 1029 ObčZ).. Kromě toho jej žalobce podal až v roce 2020, zatímco k omezení užívání bytu došlo již v únoru 2017 v důsledku ukončení dodávek elektřiny a plynu, a v červnu 2018 bylo užívání vyloučeno výměnou zámku na vstupních dveřích. Žalobce v době vydání napadeného rozhodnutí v bytě nebydlel, ani nevyužil účinný prostředek soudní ochrany svého práva bydlení.
29. Žalobní námitka nebyla důvodná.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

30. Městský soud z výše uvedených důvodů neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 soudního řádu správního zamítl.
31. Žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud tedy ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 soudního řádu správního rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 12. prosince 2022

JUDr. Karla Cháberová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.